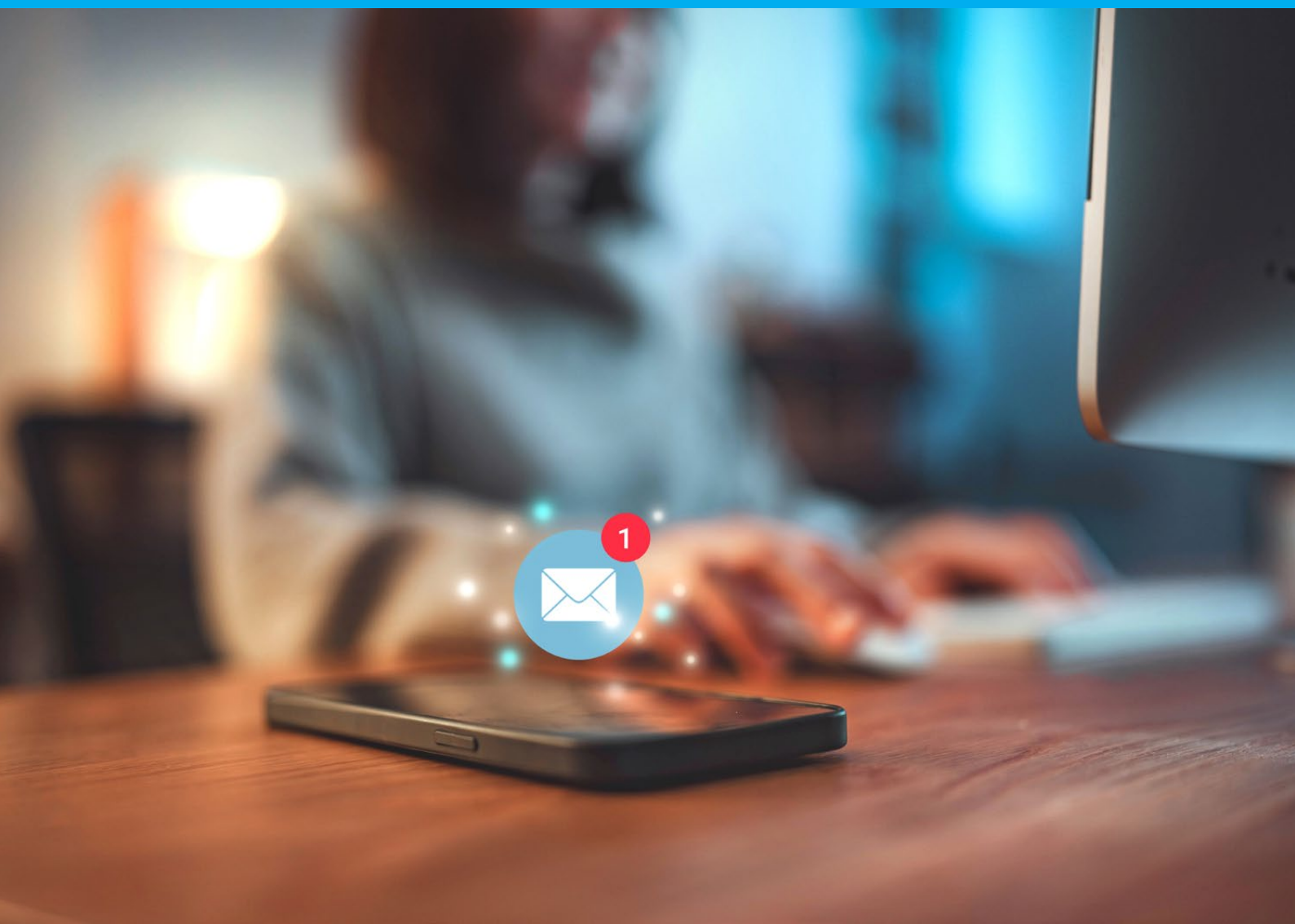

Handelingsperspectief Leveranciersbenadering

Bij nieuwe of gewijzigde wet -en regelgeving; Wmebv

Versie 1.0 | april 2024

Handelingsperspectief Leveranciersbenadering

Bij nieuwe of gewijzigde wet -en regelgeving; Wmebv

Met ingang van 1 januari 2025 wordt de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) van kracht. Echter, de zorgplicht die hiermee samenhangt, is al sinds 1 januari 2024 van kracht. Deze wet heeft een breed toepassingsgebied en geldt voor alle overheidsinstanties. Het belangrijkste doel ervan is om het mogelijk te maken voor burgers en bedrijven om formele berichten digitaal in te dienen bij de overheid. Hierbij worden ook richtlijnen gegeven over hoe dit digitaal moet gebeuren en aan welke criteria deze digitale berichten moeten voldoen.

De implementatie van de Wmebv heeft aanzienlijke implicaties voor de ICT-structuur van uw organisatie. Dit betekent dat er een sterke wederzijdse afhankelijkheid ontstaat van één of meerdere ICT-leveranciers die softwareapplicaties leveren aan uw organisatie. Later zullen we dieper ingaan op deze afhankelijkheid en de gevolgen ervan.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) ontvangt regelmatig vragen van gemeenten over hoe ze moeten omgaan met deze nieuwe wetgeving en de samenwerking met hun leveranciers. Veel voorkomende vragen zijn onder meer: Welke vragen moeten we aan onze leveranciers stellen? Is de leverancier verantwoordelijk voor het tijdig aanpassen van onze systemen? En wie draagt de kosten hiervan? Deze vragen worden meestal gesteld door projectleiders, applicatiebeheerders, managers en medewerkers van verschillende afdelingen binnen gemeenten. Zij zijn vaak degenen die rechtstreeks contact hebben met leveranciers wanneer er geen centraal leveranciersmanagement is ingericht binnen de organisatie.

Samenvatting

In dit document hebben we een stappenplan opgesteld om dit soort vragen te beantwoorden en ondersteuning te bieden bij het proces van leveranciersbeheer. Hieronder volgt eerst de samenvatting van dat stappenplan.

1. Kennis van nieuwe of veranderende wetgeving
2. Het inventariseren van leveranciers, softwarepakketten en standaarden
3. Bestaande contracten en afspraken bekijken
4. Vragen over de functionaliteit
5. Samenwerken
6. Zoeken naar alternatieve oplossingen

De bovenstaande stappen worden in dit document beschreven en ondersteund met voorbeelden en richtlijnen. Voor meer gedetailleerde informatie en ondersteuning kunt u altijd gebruik maken van het [VNG Forum](#) of contact opnemen met [VNG Kenniscentrum Markt & Overheid](#).

1. Kennis nieuwe of veranderende wetgeving

Kennis van de Wmebv is natuurlijk belangrijk voordat u met leveranciers in gesprek gaat. Op de pagina vng.nl/wmebv en op het, voor gemeentelijke organisaties beschikbare, forum van de VNG in het onderwerp Wmebv vindt u veel informatie hierover. Ook het algemene Wmebv stappenplan staat daar beschreven. Een aantal stappen uit dat stappenplan komt overeen, echter de hier beschreven stappen zijn specifiek gericht op het leveranciersmanagement.

2. Inventarisatie leveranciers, pakketten en standaarden

Het is van belang inzichtelijk te hebben welke applicaties van welke leveranciers de nieuwe of gewijzigde wet -en regelgeving raken. Tijdens deze inventarisatie (stap 4 uit het stappenplan m.b.t. relevante producten en diensten en kanalenstrategie) kunnen verschillende hulpmiddelen worden ingezet:

Contractmanagement

Vrijwel iedere gemeentelijke organisatie heeft het contractmanagement ingericht. Uw contractmanager heeft overzicht, al dan niet in een systeem, van alle lopende overeenkomsten met de verschillende leveranciers van de gebruikte ICT-applicaties. De samenhang van de verschillende applicaties van mogelijk verschillende leveranciers is hierin vaak nog niet inzichtelijk gebracht, maar met deze inventarisatie komt u al een eind.

Het ICT-landschap van uw organisatie

Deze wordt vaak beheerd door de IT-architect, informatiebeheerder, applicatiebeheerders of door een andere functionaris en helpt overzicht te krijgen in de afgenomen applicaties, de samenhang tussen deze applicaties en de bijbehorende leveranciers.

Productencatalogus en portfoliomanagement

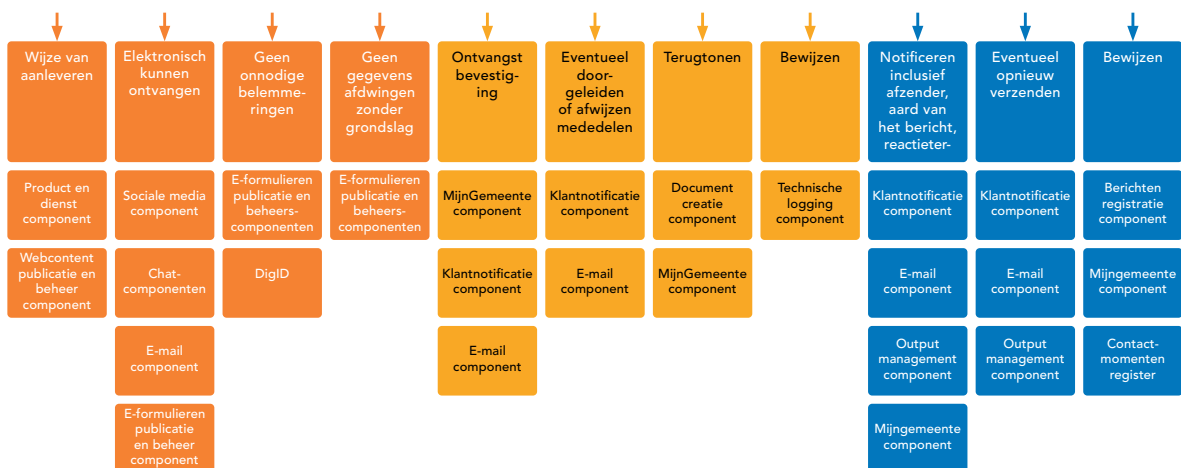
Bij sommige organisaties staan alle diensten en producten die aangevraagd kunnen worden bij een gemeentelijke organisatie in een producten/dienstencatalogus. Deze biedt een goede basis voor de inventarisatie. Ook is portfoliomanagement, indien ingericht, een goede basis voor de inventarisatie van applicaties en leveranciers.

Het GEMMA ICT-landschap

In het onderstaande schema is de Wet Modernisering Bestuurlijk Verkeer (wmebv) opgenomen en staan in de bovenste rij de randvoorwaarden en kaders rondom de Wmebv. De blokjes eronder geven de [GEMMA referentiecomponenten](#) weer die van toepassing kunnen zijn bij die voorwaarde of dat kader. Als voorbeeld: wanneer een burger of organisatie informatie wil ophalen m.b.t. Wmebv dan moet de informatie zichtbaar worden gemaakt. De informatie kan op verschillende plekken en in verschillende applicaties worden opgeslagen. Om de informatie vanuit de applicaties "terug te tonen" aan de burger of organisatie kan de referentie component "mijngemeente component" een belangrijk onderdeel zijn.

In de [softwarecatalogus](#) staan veel applicaties (in de softwarecatalogus noemen we dat pakketten) van leveranciers beschreven en bij die applicaties staat ook aangegeven welke GEMMA referentie-componenten er gebruikt worden en welke [verplichte en aanbevolen standaarden](#) daar vervolgens bij horen.

Als u inlogt in de softwarecatalogus kunt u voor uw eigen organisatie, indien door uw beheerder bijgehouden, zoeken op al deze referentiecomponenten. U krijgt dan een overzicht van alle applicaties en de bijbehorende leveranciers die dit aan uw organisatie leveren. In de [webinar Wmebv leveranciersmanagement](#) en inkoop wordt dit gedemonstreerd. Ook de webinar [Wmebv digitale interactie](#) gaat hier op in.

De verplichte kwaliteitsnormen en standaarden die van toepassing zijn op een referentiecomponent zijn van belang, omdat als u de [GIBIT](#) hebt gehanteerd en geen afwijkende afspraken hierover hebt gemaakt, de leverancier in principe aan deze kwaliteitsnormen moet (blijven) voldoen. Dat leggen we in het volgende hoofdstuk uit.

3. Lopende contracten en afspraken

Bent u eruit van welke leveranciers welke applicaties worden afgenomen, dan is het zaak om te onderzoeken welke afspraken uw organisatie heeft gemaakt met de leverancier. Vervolgens zoekt u uit welke voorwaarden van toepassing zijn op aanpassingen in de ICT-applicatie als gevolg van nieuwe of gewijzigde wet –en regelgeving. Dat kan verschillen per gemeente en per afgenomen applicatie. Ook is van belang de scope van de afgenomen applicatie te onderzoeken en om te weten of functionaliteiten afhankelijk zijn van andere applicaties van mogelijk andere leveranciers.

De GIBIT is opgenomen in de overeenkomst en de leverancier is hieraan 'compliant'.

Als op het contract de GIBIT-voorwaarden van toepassing zijn en er zijn m.b.t. de scope geen afwijkende afspraken in de overeenkomst, SLA of inkoopvoorwaarden gemaakt, dan geldt in principe het volgende: noodzakelijke aanpassingen in de bestaande/overeengekomen software door wijziging van of nieuwe wetten/regels, moeten in het onderhoud plaatsvinden. De leverancier heeft dan net als een gemeentelijke organisatie de verantwoordelijkheid om goed op de hoogte te zijn van wetten en regelgeving en de eventuele wijzigingen hiervan.

Ook is de leverancier verantwoordelijk om zorg te dragen dat de opdrachtgever volgens geldende wet- en regelgeving gebruik kan maken van de applicaties. In de GIBIT 2023 voorwaarden⁵ - Artikelen 8 (kwaliteitsnormen en standaarden), 10.12 (onderhoud) en 12.1 v (garantie) - staat dit beschreven. In de GIBIT 2020 en GIBIT 2016 zijn gelijklopende voorwaarden gesteld.

Wanneer de leverancier aangeeft dat de impact te groot is en een financiële bijdrage vraagt voor aanpassingen aan de applicatie, dan moet de impact worden onderbouwd door de leverancier. Vraag om een uitgebreide onderbouwing van de impact. De discussie over 'wat is een lage of hoge impact' kan hierna met de leverancier ontstaan. Komt u hier niet uit, zoek dan andere gemeenten op bijvoorbeeld via het VNG Forum GIBIT of Wmebv om samen mee op te trekken richting de leverancier. Kenniscentrum Markt en Overheid van de VNG kan een rol spelen als ook gezamenlijk het gewenste resultaat niet bereikt wordt.

In uitzonderlijke gevallen is een ICT-applicatie op het moment van inwerkingtreding van een wet of regel niet gereed terwijl duidelijk met de leveranciers is afgesproken dat de applicatie op een bepaald moment een nieuwe of gewijzigde wet -en regelgeving moet ondersteunen. Indien dat het geval is, is een zogeheten fatale termijn overschreden. En het overschrijden van een fatale termijn is een ontbindingsgrond (artikel 25.9 GIBIT-2020, artikel 24.9 GIBIT-2023). Dit betekent dat de overeenkomst met de leveranciers voor die applicatie per direct ontbonden kan worden. Een ingebrekestelling is daarbij niet vereist. Voordat zo'n drastische maatregel wordt ingezet, is het natuurlijk zaak dat de juridische grondslag wel eerst goed onderzocht wordt en of de gemeentelijke processen hierdoor ontregeld raken.

Houd er rekening mee dat een leverancier die 'compliant' is aan de GIBIT, verplicht is om aan de kwaliteitsnormen en standaarden te voldoen die gekoppeld zijn aan de gebruikte referentie-componenten in de applicatie. Bijvoorbeeld de standaarden en kwaliteitsnormen, digitale toegankelijkheid, EN 301 549 versie 2.1.2 (WCAG 2.1), StUF EF, Catalogi API standaard bij het referentiecomponent E-formulieren.

Let op: Niet alle leveranciers staan in de softwarecatalogus. Echter, dat maakt niet dat de verplichting om te voldoen aan de standaarden dan vervalt. Ook leveranciers die niet in de softwarecatalogus

vermeld staan met hun applicaties, moeten bij overeenkomsten op basis van de GIBIT, voldoen aan de kwaliteitsnormen en standaarden van de referentiecomponenten die ze gebruiken. Het liefst vraagt u de leverancier hun applicaties alsnog in de softwarecatalogus te zetten met de bijbehorende referentiecomponenten en standaarden.

Bent u benieuwd hoe uw collegae omgaan met leverancier en de GIBIT, of zoekt u samenwerking richting de leveranciers, neem dan deel aan het forum GIBIT van de VNG.

De GIBIT is NIET opgenomen in de overeenkomst.

Als de GIBIT geen onderdeel uitmaakt van de overeenkomst of het contract met de leverancier, is het zaak om uit te zoeken welke afspraken er wel zijn gemaakt over aanpassingen in de applicatie door nieuwe wet-of regelgeving of wijzigingen hiervan. Dit is verschillend, soms is de overeenkomst bijvoorbeeld opgesteld door de leverancier. In dat geval zal er mogelijk in de overeenkomst staan dat alle aanpassingen in opdracht moeten worden gegeven en niet, gedeeltelijk of geheel betaald worden uitgevoerd.

Nadat is uitgezocht welke afspraken er zijn gemaakt is het inzichtelijk wie waarvoor verantwoordelijk is en waarvoor wel of niet wordt betaald. Zo niet, dan is het verstandig hier alsnog afspraken over te maken met de leverancier en deze vast te leggen voor in de toekomst. Maak dan gebruik van de GIBIT. Komt u er samen niet uit, zoek contact op het forum van de VNG met collegae of vraag juridische ondersteuning.

Zijn er andere leveranciers mee gemoeid?

In veel gevallen werken applicaties middels een koppeling/api of andere wijze met elkaar samen. De verantwoordelijkheid en kosten voor een aanpassing kunnen dan ook bij twee of meer leveranciers komen te liggen. Het is dan zaak om inzichtelijk te krijgen hoe de applicaties samenwerken en in welke applicaties van welke leveranciers er zaken aangepast dienen te worden.

Wat is binnen scope en wat valt buiten scope van onderhoud en garantie?

Als een nieuwe functionaliteit of module moet worden ingericht die niet in scope van de initiële of een vervolgoopdracht valt, en er is geen sprake van hergebruik van al bestaande componenten, dan kan de impact te groot zijn. In de meeste gevallen, dus ook wanneer de GIBIT onderdeel is van de overeenkomst, ligt de verantwoordelijkheid en betaalplicht mogelijk geheel of gedeeltelijk bij de gemeente, tenzij anders is afgesproken in een overeenkomst of anderszids overeengekomen wordt met de leverancier. U kunt altijd aanvullende afspraken maken met leveranciers over de applicaties en het onderhoud daarvan; ga hierover in gesprek met uw leveranciers.

4. Vragen over functionaliteit

Welke vragen m.b.t. Wmebv gesteld kunnen worden aan een leverancier, is afhankelijk van wat de applicatie aanbiedt en welke onderdelen van de Wmebv hiermee geraakt worden. Op de website van digitale overheid.nl vindt u een handig overzicht met voorbeeldvragen (t.a.v. functies/functionaliteit) die u aan de leverancier kan stellen, bijvoorbeeld:

- Kan er elektronisch worden ingezonden?
- Kan de inwoner/ondernemer een afschrift van ingevoerde gegevens in een web- formulier terugzien?
- Kan een notificering worden gestuurd naar de inwoner/ondernemer, dat er een bericht klaar staat? En op welke wijze?
- Hoe worden 'bounces' (bijvoorbeeld berichten of e-mails die niet aankomen bij de inwoner/ondernemer) inzichtelijk en kan het bericht opnieuw verzonden worden en hoe?
- Worden alle berichten en notificaties gelogd in het kader van bewijslast en kan hiervan een afschrift worden gegenereerd?

Vergeet vooral niet naar bestaande wetgeving zoals digitale toegankelijkheid, veiligheid / security en privacy te vragen. In de GIBIT zijn deze kwaliteitsnormen al verankerd.

5. Samenwerken

Moet (een onderdeel van) de applicatie worden doorontwikkeld of een nieuwe functionaliteit worden toegevoegd door de leverancier, vraag dan bij andere gemeentelijke organisaties uit of u hierover samen in gesprek kan gaan met de leverancier. Indien mogelijk kan dan samen de opdracht gegeven worden en kunnen de (eventuele) kosten voor de aanpassing(en) gedeeld worden. In sommige gevallen komt u er wellicht door samenwerking achter dat er al een aanpassing gemaakt is door de leverancier en voorkomt u dat u opnieuw de ontwikkelkosten betaalt. Hoe komt u daarachter?

- Is uw organisatie onderdeel van een shared service center van meerdere gemeenten?
- Is uw organisatie op andere wijze onderdeel van een samenwerking rondom inkoop, leveranciersmanagement of ICT-samenwerking?
- Is er een gebruikersvereniging of gebruikersgroep rondom de leverancier of de applicatie?
- Word lid van het VNG-forum Wmebv en stel daar de vraag aan uw collegae bij andere gemeenten.

Zijn functionaliteiten van twee of meer leveranciers afhankelijk, ga dan ook samen met deze leveranciers in gesprek.

6. Uitwijken naar een andere oplossing

Wat nou als de aanpassingen niet onder de GIBIT of andere voorwaarden vallen en ook niet kunnen worden gemaakt door de huidige leverancier?

- Zoek mogelijkheden om hergebruik te bevorderen van en/of aan te sluiten op bestaande initiatieven, zoals de berichtenbox van MijnOverheid, open componenten/API's vanuit het programma Omnichannel van gemeenten en VNG of van NL Design System.
- Als die er niet zijn, zoek een andere leverancier die mogelijk wel kan leveren wat u zoekt. In de softwarecatalogus kan gezocht worden naar leveranciers die bepaalde referentiecomponenten en dus ook standaarden en kwaliteitsnormen aanbieden.
- Maak bij de uitvraag gebruik van de in de softwarecatalogus en GEMMA opgenomen verplichte en aanbevolen standaarden bij referentiecomponenten.⁸
- Ook kunt u een vraag op het VNG-forum Wmebv stellen, daar nemen meer dan 1.000 collega's actief deel aan, specifiek op dit onderwerp.